

anik utan grund

Flickor har bättre betyg i alla ämnen utom idrott och hälsa visar färsk statistik från skolverket. Regeringen har reagerat starkt och vidtagit flera åtgärder för att motverka vad den kallar en "antipluggkultur" bland pojkar.

Arbetaren har besökt en skola i Stockholm, resonerat antiplugg med eleverna och deras lärare samt läst aktuell forskning i ämnet. Fram träder den samstämmiga bilden av att fenomenet inte existerar. Regeringen har fel.

AV EVELINA FREDRIKSSON (TEXT) OCH JAN-ÅKE ERIKSSON (FOTO)

Eleverna i 8a har samlats utanför klassrummet några minuter innan lektionen börjar. När läraren kommer ställer de upp sig på led i korridoren och alla 24 eleverna tar läraren i hand innan de går in i klassrummet. På dagens SO-lektion ska de debattera skolpolitik och klassrummet möbleras hastigt om så att bänkarna formar en hästsko. Eleverna representerar olika påhittade partier, "Mammas bulle", "Regnbågsfolket" och "Oss", för att nämna några.

Grupperna får tjugo minuter på sig att finslipa sina argument innan debatten star-

Pojkars lägre betyg

tar och de ställer höga krav på att partikollegorna ska kunna underbygga sina åsikter.

– Om du ska säga att engelska är viktigare än svenska måste du kunna motivera det, säger en kille allvarligt till en annan. Självt tycker han att svenska är det viktigaste ämnet eftersom det är "nyckeln till allt lärande".

Diskussionen om vilket skolämne som är viktigast handlar till en början om språkundervisningen satt i relation till den globala arbetsmarknaden.

– Det finns en stor efterfrågan på ekonomer som kan tyska. Sverige har mycket goda relationer till Österrike och för att kunna arbeta där är det en fördel om man kan tyska, säger en tjej och en kille nämner kinesiskan som framtidens företagsspråk.

Efterhand lämnar eleverna det globala företagandet och börjar diskutera det egna schemat. För att kunna satsa mer på idrottsundervisning utan att behöva skära ner på matten som är viktig för att kunna sköta sin privata ekonomi, hemkunskapen som är bra för att man ska äta nyttigt eller de samhällsorienterade ämnena som helt enkelt behövs för att vi lever i samhället så är det håltimmarna som ryker.

Läraren, Johan Ryholt, berättar efter lektionen att det vanliga är att eleverna resonerar i just de banorna.

– I samband med den här övningen talar både killar och tjejer alltid om att det ska satsas. Jag har aldrig varit med om att någon har sagt att något ämne ska bort för att det är tråkigt eller så, säger han.

Att det skulle finnas en antipluggkultur bland pojkarna är inget han känner igen.

Men just så formulerar sig faktiskt regeringen.

– Skillnaderna i utbildningsresultat mellan pojkar och flickor är alltför stora. Antipluggkulturen bland pojkarna måste motverkas, sade utbildningsminister Jan Björklund i samband med att regeringen i november förra året presenterade en delegation för jämställdhet i skolan.

Förutom delegationen som ska sprida kunskap om jämställdhet i skolorna satsar de därför 110 miljoner på olika åtgärder för att ge pojkar och flickor lika möjligheter, en stor del av pengarna ska gå till fortbildning av lärare.

MEN DET ÄR INTE bara enskilda lärare som ifrågasätter förekomsten av en "antipluggkultur" bland pojkar. Även de forskare som specialiserat sig på frågan är skeptiska.

Konstruktionen av maskulinitet i skolan har studerats under en längre tid av forskare vid Karlstad universitet. Projektet har nyligen resulterat i boken *Maskulinitet på schemat*. Och projektledaren, Marie Nordberg, menar att antipluggkulturtanken saknar förankring i den maskulinitetsforskning som bedrivits i svenska skolor de senaste åren. Killar blir visserligen inte "häftiga" genom att skryta om skolkunskaper men själva prestationerna är viktiga och kompatibla med maskulinitet. Killar tycker liksom tjejer att det är viktigt att klara proven och lyckas i skolan men de har andra arenor att få social status på.

– Deras fritidsintressen har högre status än flickornas och blir ett sätt för dem att få

bekräftelse. Killar ska vara bra i skolan men briljerar inte med det utan med andra kunskaper, till exempel om sport, säger hon. I boken beskrivs hur det är viktigt för killarna att klara proven samtidigt som de inte får tacka nej för ofta till att delta i fritidsaktiviteter.

PÅ EN AV 8A:5 långa håltimmar talar Arbetaren med eleven Karin Sandén. Hon menar att även tjejer riskerar sin sociala status i gruppen om de väljer studier framför andra aktiviteter för ofta.

– Man ska inte vara den största pluggisen. Man behöver ju inte läsa 250 böcker per termin och plugga på håltimmarna i

"Antipluggkulturen bland pojkarna måste motverkas."

Jan Björklund, utbildningsminister.

stället för att gå hem och äta eller vara med kompisar. Det är bra om man kan prestera på lektionerna utan att vara för allvarlig. Man pratar med de andra men inte så mycket att det stör, säger hon.

MEN OM POJKAR NU värdesätter skolprestationer på samma sätt som flickor, varför har de sämre betyg? Forskarna menar att skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat överdrivs i debatten. Projektledaren Marie Nordberg pekar på att föräldrarnas utbildningsnivå säger mer än könstillhörigheten om hur det kommer att gå för en elev i framtiden. Oron för pojkarna är inte ett nytt fenomen, vilket flera debattörer har låtit påskina; Redan på 1800-talet talade man om underpresterande pojkar. Oron grundar sig i en föreställning om att det är pojkar som ska prestera bäst, menar hon:

– Svenska pojkar och flickor presterar ▶